

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 197/2020-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. mája 2020 v senáte zloženom z predsedu senátu Miroslava Duriša a zo sudcov Libora Duľu a Ladislava Duditša (sudca spravodajca) predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO 35 792 752, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Andrea Cviková, s. r. o., Kubániho 16, Bratislava, ktorou namieta porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Krajského súdu v Prešove v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Co 22/2019 a jeho uznesením č. k. 20 Co 22/2019-113 z 12. júna 2019, a takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť obchodnej spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Obsah ústavnej sťažnosti, sťažnostná argumentácia a návrh rozhodnutia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 1. júla 2019 doručená ústavná sťažnosť obchodnej spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s. r. o., Pribinova 25, Bratislava, IČO 35 792 752 (ďalej len „sťažovateľka“), pre namietané

porušenie základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 20 Co 22/2019 (ďalej len „napadnutý postup“) a uznesením krajského súdu č. k. 20 Co 22/2019-113 z 12. júna 2019 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie“).

2. Ústavná sťažnosť po jej doručení nebola pridelená sudcovi spravodajcovi v súlade s čl. X bodom 2 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 (ďalej len „rozvrh práce“). Plénum ústavného súdu prijalo 16. októbra 2019 dodatok č. 1 k rozvrhu práce. V zmysle čl. X bodu 5 písm. c) rozvrhu práce bola vec sťažovateľky 17. októbra 2019 prerozdelená a náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov pridelená sudcovi spravodajcovi Ladislavovi Duditšovi, ktorý je v zmysle čl. II bodu 3 rozvrhu práce členom štvrtého senátu ústavného súdu.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka vystupuje v pozícii žalovanej v spotrebiteľskom spore o zaplatenie finančnej sumy 1 500 eur s príslušenstvom. Spor je v štádiu odvolacieho konania vedený na krajskom súde. Krajský súd ako súd odvolací rozhodol 12. júna 2019 napadnutým rozhodnutím o prerušení konania podľa § 162 ods. 1 písm. c) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“) a predložil Súdnemu dvoru Európskej únie (ďalej len „Súdny dvor“) prejudiciálne otázky týkajúce sa výkladu čl. 47 Charty základných práv Európskej únie vo vzťahu k § 107 ods. 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník v znení neskorších predpisov (otázky A.I – IV výroku napadnutého uznesenia) a výkladu smernice 2008/48 s prihliadnutím na eurokonformný výklad, resp. výklad *contra legem* (otázky B.I – II výroku napadnutého uznesenia).

4. Sťažovateľke bolo napadnuté rozhodnutie krajského súdu doručené 17. júna 2019 a proti tomuto uzneseniu nebol prípustný opravný prostriedok.

5. Sťažovateľka namieta, že krajský súd odvolacie konanie prerušil v rozpore s § 162 ods. 2 CSP, v zmysle ktorého súd konanie preruší aj bez návrhu; v takom prípade

pred vydaním uznesenia o prerušení konania upovedomí strany a dá im možnosť vyjadriť sa k dôvodom prerušenia konania. Krajský súd sťažovateľke nedal možnosť vyjadriť sa k zamýšľanému prerušeniu konania a bez ďalšieho odvolacie konanie prerušil. Podľa názoru sťažovateľky postupoval v rozpore s kogentným ustanovením procesného predpisu ukladajúcim súdu povinnosť umožniť stranám konania vyjadriť sa, čo zakladá porušenie práva sťažovateľky na postup súdu v súlade s platným právnym stavom a práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a zároveň porušil aj právo sťažovateľky vyjadriť sa k podstatným písomnostiam v súdnom spise a právo na prejednanie veci v prítomnosti sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, pretože sťažovateľka nemala možnosť vyjadriť sa k dôvodom prerušenia konania.

6. Na základe uvedeného sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd po prijatí jej ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol nálezom takto:

„I. Základné právo spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené uznesením Krajského súdu v Prešove, č. k. 20Co/22/2019 – 113 zo dňa 12.06.2019 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu.

II. Základné právo spoločnosti Základné právo spoločnosti PROFI CREDIT Slovakia, s.r.o. podľa článku 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky bolo porušené uznesením Krajského súdu v Prešove, č. k. 20Co/22/2019 – 113 zo dňa 12.06.2019 a postupom predchádzajúcim jeho vydaniu.

III. Uznesenie Krajského súdu v Prešove, č. k. 20Co/22/2019 – 113 zo dňa 12.06.2019 sa zrušuje a vec sa mu vracia na ďalšie konanie.“

Sťažovateľka si uplatnila nárok na náhradu trov konania pred ústavným súdom.

7. Sťažovateľka zároveň ústavný súd požiadala o rozhodnutie o dočasnom opatrení, ktorým by sa krajskému súdu uložila povinnosť zdržať sa všetkých právnych a administratívnych úkonov vo veci vykonávania napadnutého uznesenia do právoplatného skončenia konania o ústavnej sťažnosti, predovšetkým zdržať sa predloženia veci a v napadnutom uznesení vymedzených prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru.

II.

Právomoc ústavného súdu a relevantná právna úprava

8. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

9. Podľa čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

10. Podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 413/2019 Z. z. (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd každý návrh na začatie konania predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon v § 9 neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní návrhu ústavný súd zisťuje, či dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie.

11. Podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na predbežnom prerokovaní bez ústneho pojednávania uznesením odmietnuť návrh na začatie konania,

- a) na prerokovanie ktorého nemá ústavný súd právomoc,
- b) ktorý je podaný navrhovateľom bez zastúpenia podľa § 34 alebo § 35 a ústavný súd nevyhovel žiadosti navrhovateľa o ustanovenie právneho zástupcu podľa § 37,
- c) ktorý nemá náležitosti ustanovené zákonom,
- d) ktorý je neprípustný,
- e) ktorý je podaný zjavne neoprávnenou osobou,
- f) ktorý je podaný oneskorene,
- g) ktorý je zjavne neopodstatnený.

12. Podľa § 130 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže na návrh sťažovateľa rozhodnúť o dočasnom opatrení, ak to nie je v rozpore s verejným záujmom a ak by výkon napadnutého rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu znamenal pre sťažovateľa väčšiu ujmu, než aká môže vzniknúť iným osobám, najmä uloží orgánu verejnej moci, ktorý podľa sťažovateľa porušil jeho základné práva a slobody, aby sa dočasne zdržal vykonávania právoplatného rozhodnutia, opatrenia alebo iného zásahu a tretím osobám uloží, aby sa dočasne zdržali oprávnenia im priznaného právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom.

13. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

III.

Posúdenie veci ústavným súdom

15. Podstatou podanej ústavnej sťažnosti je tvrdené porušenie sťažovateľkiných základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu z dôvodu porušenia povinnosti súdu dať stranám konania možnosť vyjadriť sa k dôvodom prerušenia konania podľa § 162 ods. 2 CSP.

16. Ústavný súd štandardne vychádza z názoru, že základné právo na súdnu ochranu, ako aj právo na spravodlivé súdne konanie sú „výsledkové“ práva, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov (m. m. III. ÚS 33/04, IV. ÚS 163/05, II. ÚS 307/06, II. ÚS 155/08). Aj z ďalšej judikatúry ústavného súdu (napr. I. ÚS 79/03, I. ÚS 236/03) vyplýva, že ústavný súd overuje,

či konanie posudzované ako celok bolo spravodlivé v zmysle čl. 46 až čl. 50 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“).

17. Ak ústavný súd v rámci svojej doterajšej rozhodovacej činnosti pripustil výnimky z tejto zásady, išlo o prípady, keď ešte pred samotným skončením konania vo veci samej bolo v konaní o ústavnej sťažnosti napadnuté právoplatné rozhodnutie, ktorým sa skončila iba určitá časť konania alebo ktorým sa riešila iba určitá parciálna procesná otázka. Podmienkou na pripustenie takejto výnimky však je, že v konkrétnom prípade musí ísť o rozhodnutie spôsobilé výrazne a nezvratným spôsobom zasiahnuť do ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd sťažovateľa, ako aj to, že námietka ich porušenia sa musí vzťahovať výlučne na dané štádium konania a nemohla by už byť uplatnená neskôr (IV. ÚS 195/2010), prípadne by sa tento negatívny dôsledok musel zároveň vzťahovať na výsledok konania a nebolo by ho možné korigovať v ďalšom procesnom postupe (IV. ÚS 322/09).

18. Zohľadňujúc uvedené závery judikatúry ústavného súdu, musí ústavný súd na jednej strane skonštatovať, že v sťažovateľkinom prípade krajský súd porušil povinnosť, ktorá mu je uložená v § 162 ods. 2 CSP, konkrétne umožniť strane vyjadriť sa pred vydaním rozhodnutia o prerušení konania k jeho dôvodom. Na druhej strane však následok nedodržania tohto ustanovenia nedosiahol intenzitu porušenia práva sťažovateľky na spravodlivé súdne konanie, ktorého parciálnou časťou je označené právo na postup súdu v súlade s platným právom, ani práva vyjadriť sa k prejednáwanej veci.

19. Z hľadiska práva sťažovateľky na postup súdu v súlade s platnou právnou úpravou, ktoré sťažovateľka odvodzuje z čl. 46 ods. 1 ústavy, je nutné zohľadniť nielen porušenie procesného postupu konajúceho súdu ako také, ale aj prípadné následky, ktoré môžu byť spôsobené stranám sporu. Krajský súd rozhodol o prerušení konania z dôvodu, že dospel k záveru, že na rozhodnutie vo veci samej je potrebné vyriešiť predbežnú otázku týkajúcu sa výkladu európskeho práva. Ide o fakultatívne prerušenie konania, keď má súd možnosť v zmysle čl. 267 ods. 2 Zmluvy o fungovaní Európskej únie prerušiť konanie a predložiť žiadosť o vyriešenie prejudiciálnych otázok Súdnemu dvoru, ktorý má právomoc

podávať výklad úniového práva. K záveru o potrebe získať odpovede na prejudiciálne otázky došiel konajúci súd na základe vlastnej úvahy, t. j. nešlo o iniciatívu strán konania. Sťažovateľka sama nenamieta prípadný obsah položených otázok, teda nie je možné konštatovať, že sama chcela riešiť prostredníctvom inštitútu prejudiciálnej otázky iné, resp. ďalšie otázky týkajúce sa výkladu európskeho práva v prejednávanej veci. Namieta výlučne procesný nedostatok v postupe krajského súdu. V danom prípade po rozhodnutí Súdneho dvora bude mať sťažovateľka možnosť jednak vyjadriť sa k vecnej stránke sporu a v prípade konečného rozhodnutia krajského súdu, ktoré by s konečnou platnosťou negatívnym spôsobom zasahovalo do jej základných práv, využiť dostupné prostriedky nápravy.

20. Ústavný súd dodáva, že pokiaľ ide o medze zasahovania ústavného súdu do rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť každé porušenie ustanovenia relevantného právneho predpisu, pretože nie je prieskumným súdom, nadriadeným súdom a ani ochrancom zákonnosti (obdobne napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, I. ÚS 115/02, I. ÚS 12/05, I. ÚS 382/06, I. ÚS 88/07). Ústavný súd ako ochrana ústavnosti môže zasahovať do rozhodnutí všeobecných súdov iba vtedy, ak by bolo konkrétne porušenie zákona naviazané na porušenie ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou garantovaných základných práv alebo slobôd, čo sa vzhľadom na už uvedené v tomto prípade nestalo.

21. Porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy sťažovateľka odvodzuje od práva vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, resp. argumentujúc aj čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorého porušenie ale nenavrhuje vysloviť, a relevantnou judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva k právu vyjadriť sa k všetkým písomnostiam v súdnom spise (Ziegler proti Švajčiarsku, sťažnosť č. 33499/96, rozhodnutie z 21. 2. 2002). Uvádzané rozhodnutie pojednáva o koncepte práva na spravodlivý proces, ktorý zahŕňa právo strán jednak mať vedomosť a následne právo vyjadriť sa k všetkým predloženým dôkazom alebo zisteniam (bod 33). Nejde o právo účastníka konania vyjadriť sa k všetkým písomnostiam v súdnom spise. Obsahom označeného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy je právo vyjadriť sa k vykonaným dôkazom. Rozhodovanie o otázke týkajúcej sa vedenia konania nie je možné v tomto kontexte subsumovať pod činnosť súdu týkajúcu sa vykonávania dôkazov.

Z uvedeného hľadiska preto nemožno urobiť záver, že by vôbec došlo k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy namietaným postupom a rozhodnutím krajského súdu.

22. Sťažovateľka namieta porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy aj z pohľadu porušenia práva na prejednanie veci v prítomnosti sťažovateľky. K tejto námietke ústavný súd uvádza, že obsah označeného práva sa premieta do povinnosti súdu upovedomiť strany konania o zamýšľanom úkone súdu z dôvodu, aby mohli využiť svoje právo byť prítomné pri tomto úkone súdu. Rozhodnutie o prerušení konania je procesným rozhodnutím, o ktorom sa nerozhoduje v prítomnosti žiadneho z účastníkov konania, preto ani z tohto hľadiska nedošlo k porušeniu práva na prejednanie veci v prítomnosti sťažovateľky.

23. Z už citovaného § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07). K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení, resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

24. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní dospel k záveru, že medzi napadnutým postupom a rozhodnutím krajského súdu a obsahom základných práv podľa čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 ústavy, ktorých vyslovenia porušenia sa sťažovateľka domáha, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto ústavnú sťažnosť odmietol podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

25. Po odmietnutí ústavnej sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uvedenými v petite ústavnej sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. mája 2020

Miroslav Duriš
predseda senátu